

Dr Marzanna Kielar

Książka naprawdę przyjazna, książka naprawdę praktyczna

Szkoła naprawdę przyjazna to najnowsza publikacja popularyzująca ideę oceniania kształtującego, zawierająca szereg praktycznych wskazówek dla dyrektorów szkół, nauczycieli, wychowawców, a także rodziców. Wojciech Turewicz (pedagog, prezes Instytutu Kształcenia Eko-Tur) wraz ze swoimi współpracownikami Arturem Foremskim i Pawłem Kanią zachęcają, a czasem nawet prowokuje, pedagogów i dyrektorów do zmiany sposobu postrzegania szkoły i samego procesu oceniania. Zamiast jednokierunkowej komunikacji góra – dół (dyrektor - grono pedagogiczne, nauczyciel – uczeń, nauczyciel - rodzic) proponują komunikację respektującą podmiotowy wymiar każdego uczestnika procesu edukacyjnego. Wspierają się nie tylko na tradycjach pedagogiki humanistycznej, ale także najnowszych teoriach diagnozujących zmiany zachodzące w społeczeństwach nowoczesnych, w których to podstawowym kryterium działania jest skuteczna komunikacja, procedura osiągania celów zgodna z powszechnie uznawanymi strategiami zarządzania, a co najważniejsze otwartość na potencjał ucznia, nauczyciela i samej szkoły jako instytucji. Ocenianie kształtujące zrywa z tradycyjnym modelem „stawiania” ocen na rzecz ich negocjowania. Nie chodzi przecież o wypełnianie rubryk w dokumentach cyferkami, a o podanie informacji na temat rzeczywistych osiągnięć ucznia, a także przewidzenie trybu wspólnego dochodzenia do wyznaczonego celu. Tylko konkretna, rzetelna i respektująca indywidualność ucznia informacja zwrotna daje możliwość rzeczywistej zmiany. Sam jestem nauczycielem i nie ukrywam, że wołałbym, aby mój przełożony zamiast przyklejać mi etykietkę z gotową oceną, wskazał mi mocne strony i uczciwie poinformował o tych aspektach mojego funkcjonowania, które można udoskonalać. Wtedy bowiem zaczyna się prawdziwy rozwój.

Sama zawartość publikacji jest niezwykle obiecująca. Nauczyciel ma szansę rozwinąć swój warsztat dydaktyczny dzięki technice pytań kluczowych i wskazywaniu szczegółowych kryteriów oceny, co czyni proces nauczania efektywniejszym i oszczędza czas. Wychowawca dzięki zastosowaniu skutecznych standardów komunikacyjnych, a także zrozumieniu istoty negocjacji zapewne uniknie wielu konfliktów oraz oszczędzi sobie i innym bagażu negatywnych emocji. Z publikacji skorzysta także dyrektor, który dostaje spójne i systemowe narzędzie zmiany kultury pracy szkoły, podniesienia jakości kształcenia i wychowania, a także uczyni szkołę instytucją uczącą się, otwartą na potrzeby uczniów i ich rodziców. Stąd też znaczna część publikacji omawia zasady organizacyjne placówki edukacyjnej od założeń

programowych, poprzez wyszczególnienie etapów zmian, do ewaluacji i wzorów niezbędnych dokumentów.

Autorzy odrzucili język sztywnych i abstrakcyjnych pojęć na rzecz języka żywego doświadczenia. Narracja poradnika zbliża bardziej „Szkolę naprawdę przyjazną” do opowieści niż do akademickiego wywodu. Przystępna forma może jednak (zwłaszcza przy pierwszej lekturze) okazać się zwodnicza – jasność argumentacji i przejrzystość rozwiązań na poziomie samego tekstu tylko pozornie sprawia, że Czytelnik może mieć wrażenie oczywistości, ale to tylko wrażenia – prosto nie znaczy wcale łatwo.

Zarówno Wojciech Turewicz jak i jego współpracownicy pamiętają o tym, że to praktyczny wymiar kształcenia i wychowania wyznacza horyzonty myśli nauk o wychowaniu, a najistotniejsza wartość pedagogiki przejawia się w tworzeniu praktycznych i sprawdzonych w zderzeniu ze szkolną rzeczywistością rozwiązań. Dlatego też publikację wzbogacono o listy tych, którzy z powodzeniem wdrażają program oceniania kształtującego w swojej codziennej pracy z uczniem.

Niedosyt może budzić brak osobnego rozdziału poświęconego dyscyplinowaniu młodzieży pojętego jako narzędzie egzekwowania ustalonych, wcześniej wynegocjowanych reguł. Liczymy na to, że za tym „brakiem” kryje się obietnica kolejnej publikacji poświęconej ocenianiu kształtującemu.